

Bouwsteen ten behoeve van het Strategisch Plan Natura 2000

Soorten van de Vogelrichtlijn¹ voor zover betrokken bij de instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebieden

A004 Dodaars² *Tachybaptus ruficollis*, niet-broedvogel **DEFINITIEF (4 november 2022)**

Deze bouwsteen richt zich op de Dodaars in de hoedanigheid van niet-broedvogel. De Dodaars is een kleine fuutachtige die in de broedtijd veelal te vinden is in ondiepe zoete wateren met vegetatierijke oevers. Buiten de broedtijd is de Dodaars wijder verspreid over zowel zoete als (in mindere mate) zoute wateren. De soort laat zich dan zien in kanalen, beken en kleine plassen, maar ook langs de randen van grote zoetwaterplassen en langs de kust. De Nederlandse broedvogels worden aangevuld door overwinteraars uit Oost- en Midden-Europa. Het voedsel van de Dodaars bestaat uit allerlei waterdieren, van insecten en kreeften tot kleine amfibieën en vissen. In Nederland verblijft in de winter 2-3% van de Europese flyway-populatie.

I. Samenvatting

Landelijk doel³

Vigerend landelijk doel (zie doelendocument, ministerie van LNV 2006) <i>Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 560 vogels (seizoensgemiddelde⁴).</i>	560 vogels (seizoensgemiddelde)
Voorstel nieuw landelijk doel 2030/2050 <i>Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor een populatie van ten minste 2.800 vogels (seizoensgemiddelde), waarmee een gunstige Staat van Instandhouding wordt behouden.</i>	2.800 vogels (seizoensgemiddelde)
Gunstige Referentiewaarde Populatie <i>Omvang populatie behorende bij de toestand waarin een populatie in ons land in een ecologisch 'gezonde' situatie verkeert (zie Vogel et al. 2021).</i>	2.800 vogels (seizoensgemiddelde)
Huidige populatieomvang <i>Gemiddeld aantal vogels in de periode 2014/15-2019/20 (seizoensgemiddelde).</i>	3.400 vogels (seizoensgemiddelde)

Voorstel voor regionale opgave

Het aantal vogels per regio (provincies en rijkswateren) en de regionale opgaves voor 2030 en 2050 zijn in tabel 1 weergegeven. Voor de provincies is dit exclusief het aandeel rijkswateren. In deze bouwsteen zijn de rijkswateren gedefinieerd als het voortouwgebied⁵ van Rijkswaterstaat (RWS). Omdat er voor de Dodaars als niet-broedvogel geen aanvullende landelijke opgave is, is er ook geen aanvullende regionale opgave. In beginsel kan dan worden gestuurd op behoud, waarvoor informatie over de actuele regionale aantallen houvast biedt. Buiten de broedtijd nemen vijf regio's twee derde van alle Nederlandse Dodaarsen voor hun rekening. Het gaat hier om Zeeland, Gelderland, Zuid-Holland, Noord-Brabant en de rijkswateren. De vogels binnen de rijkswateren betreffen voornamelijk exemplaren in de

¹Richtlijn 2009/147/EG van het Europees Parlement en de Raad van 30 november 2009 inzake het behoud van de vogelstand (PB 2010, L 20), zoals laatstelijk gewijzigd bij verordening (EU) nr. 2019/1010 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 (PB 2019, L 170).

²Niet in bijlage I genoemde en geregeld voorkomende trekvogel zoals bedoeld in artikel 4.2 van de Vogelrichtlijn. Voor Natura 2000-gebieden relevant als broedvogel en als niet-broedvogel.

³Het vigerende landelijke doel is niet zonder meer te vergelijken met het voorgestelde nieuwe landelijke doel. Bij het voorgestelde nieuwe landelijke doel is gebruik gemaakt van sinds 2006 beschikbaar gekomen nieuwe gegevens en informatie, correcties en voortschrijdend inzicht m.b.t. de in Nederland aanwezige vogelpopulaties (zie ook van Kleunen et al. 2017). Daarnaast zijn er verschillen in de systematiek om de landelijke doelen te bepalen (ministerie van LNV 2006, Vogel et al. 2021).

⁴De som van maandelijks schattingen (tellingen en modelvoorspellingen voor juli-juni), gedeeld door 12. Seizoensgemiddelde is een maat voor de aanwezigheid van een soort in het gehele niet-broedseizoen waar afzonderlijke maandaantallen sterk van elkaar kunnen wisselen. Ze geven een betrouwbaarder beeld dan seizoensmaxima, waar toeval een grotere rol speelt.

⁵Natura 2000-gebied waar RWS of een provincie voortouwnemer is. De rol van voortouwnemer is vooral die van eerst verantwoordelijke bij het opstellen van het beheerplan.

zuidwestelijke Delta en de grote rivieren. In de noordelijke provincies Friesland en Groningen zijn de minste Dodaarzen te vinden.

Tabel 1. Voorstel voor opgave (aantal vogels, seizoensgemiddelde) per regio (rijkswateren en provincies exclusief aandeel rijkswateren) van de populatie van de Dodaars als niet-broedvogel voor 2030 en 2050. De rijkswateren zijn gedefinieerd als het voortouwgebied van RWS. Tevens weergegeven zijn de huidige populatieomvang (gemiddeld seizoensgemiddelde), het aandeel binnen Nederland van de huidige populatie en de korte termijntrend. De trend heeft betrekking op de provincies inclusief de rijkswateren. Het huidige aantal vogels per regio is als vertrekpunt gehanteerd bij het voorstel voor de regionale opgaves. n.b. = niet bepaald.

Regio	Huidige populatie (2014/15-2019/20)	Landelijk aandeel regio (2014/15-2019/20)	Trend (2008/09-2019/20)	Voorstel regionale opgave 2030/2050
Zeeland	500	15%	stabiel	450
Gelderland	450	13%	matige toename	350
Zuid-Holland	450	13%	matige toename	350
rijkswateren	450	13%	n.b.	350
Noord-Brabant	400	12%	matige toename	350
Noord-Holland	250	7%	matige afname	200
Overijssel	200	6%	matige toename	150
Flevoland	200	6%	matige toename	150
Limburg	200	6%	sterke toename	150
Drenthe	100	3%	stabiel	100
Utrecht	100	3%	matige toename	100
Groningen	70	2%	matige toename	70
Friesland	30	1%	matige afname	30
Landelijk	3.400	100%	stabiel	2.800

Prioritering

De Dodaars bevindt zich als niet-broedvogel in een gunstige Staat van Instandhouding en er zijn voor zover bekend geen belangrijke potentiële conflicten met landelijke doelen of gebiedsdoelen met habitattypen en/of andere soorten. Er is daarmee geen aanleiding om via prioritering in enige vorm bij te sturen.

II. Inhoudelijke onderbouwing van de bouwsteen

1. Staat van Instandhouding (SvI)

De huidige SvI van de Dodaars als niet-broedvogel wordt als 'gunstig' beoordeeld:

Verspreidingsgebied	gunstig
Populatie	gunstig
Leefgebied	gunstig
Toekomstperspectief	gunstig
Staat van Instandhouding	gunstig

De grootte van het verspreidingsgebied van de Dodaars als niet-broedvogel is gelijk gebleven aan de situatie in 1980 (van Dijk 2018). De populatieaantallen vertonen op de lange termijn een stabiele trend en liggen boven de Gunstige Referentiewaarde (zie box 1, tabel 2, figuur 1). Het leefgebied is in staat om de populatie op een gunstig niveau in stand te houden en er zijn geen indicaties dat de kwaliteit onder druk staat. De stabiele trend op de korte termijn in combinatie met de afwezigheid van belangrijke knelpunten leiden ertoe dat het toekomstperspectief als 'gunstig' wordt beoordeeld. In het doelendocument (ministerie van LNV 2006) werd de SvI tevens op alle aspecten als 'gunstig' ingeschat.

Box 1. Generieke uitleg referentiewaarde

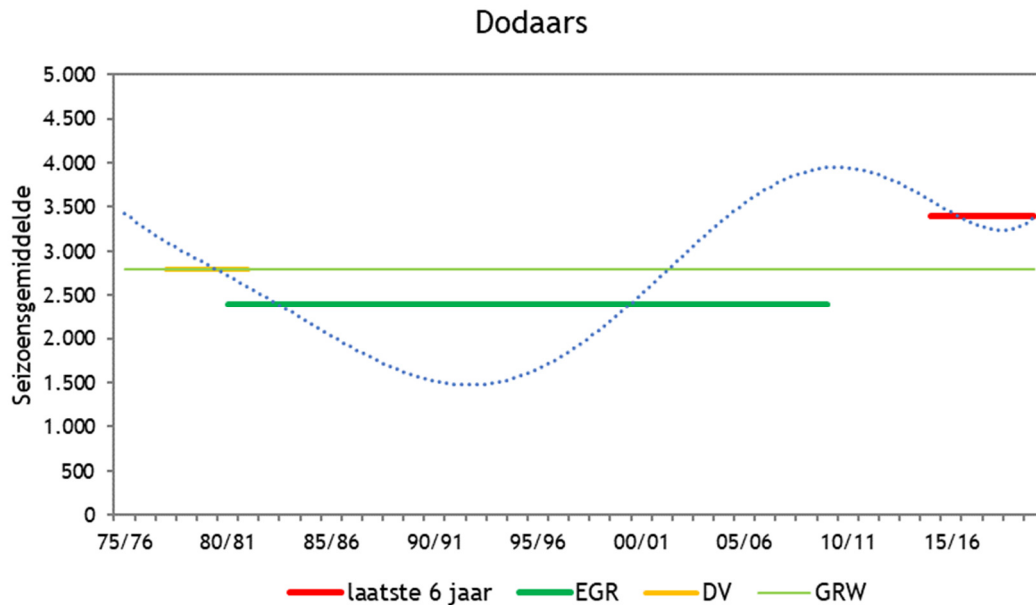
De populatietrend is in belangrijke mate sturend bij het vaststellen van de SvI. Daarnaast dient aan een Gunstige Referentiewaarde te worden getoetst:

- De *Gunstige Referentiewaarde* (GRW) (ofwel *Favourable Reference Value* -FRV-) schetst de gezonde ecologische toestand van de soort. Daarbij geldt als beginsel de situatie rond 1980. Dat is het niveau van de populatie ten tijde van de inwerkingtreding van de Vogelrichtlijn in 1980, de *Directive Value* (DV). Een afname na inwerkingtreding strookt niet met de bedoeling van de Vogelrichtlijn.
- Indien de situatie rond 1980 aantoonbaar niet gunstig was (bijvoorbeeld na een grote afname of als de soort daarna een herstel liet zien), dan wordt gekeken naar een *Ecologische Gunstige Referentie* (EGR). In een groot aantal gevallen zijn dat voor broedvogels de jaren vijftig zoals ook vastgesteld als referentie voor de Rode Lijst. In andere gevallen (bijvoorbeeld na een herstel) kan dit echter ook ná 1980 zijn.
- In het geval de EGR op 1950 wordt gesteld dan wordt de GRW bepaald op 90% van de toenmalige populatiestand, waarmee o.a. rekening wordt gehouden met natuurlijke fluctuaties rond deze stand; doorgaans is pas bij een afname van meer dan 10% over een lange-termijn (30 jaar) sprake van een significante afname.
- Bij onomkeerbare omstandigheden, kan de GRW naar beneden worden bijgesteld. Daarvan is bijvoorbeeld sprake bij soorten van boerenland; sinds 1960 is hier sprake van 16% afname door bebouwing.
- In sommige gevallen zijn zowel de EGR als de DV niet goed bruikbaar, bijvoorbeeld als de EGR niet kan worden bepaald, omdat er geen stabiele gunstige periode te definiëren is, omdat de populatie zich rond 1980 in een dalperiode bevond, of omdat een soort zich recent gevestigd heeft. Dan wordt teruggevallen op een duurzaamheidsnorm (alleen broedvogels) of het gemiddelde over de laatste zes jaar (nieuwe soorten). De duurzaamheidsnorm is een waarde waaronder de soort niet meer duurzaam in Nederland kan voortbestaan.

Voor een nadere uitleg wordt verwezen naar Vogel *et al.* (2021).

Tabel 2. Informatie over de populatieomvang- en ontwikkelingen die betrokken is bij de beoordeling van de Staat van Instandhouding (SvI).

Aspecten kerngetallen SvI	Periode	Conclusie/output
Huidige populatieomvang	2014/15-2019/20	3.400 vogels (seizoensgemiddelde)
Beoordeling korte termijntrend	2008/09-2019/20	stabiel
Beoordeling lange termijntrend	1980/81-2019/20	stabiel
Gunstige Referentiewaarde Populatie	DV	2.800 vogels (seizoensgemiddelde)

Figuur 1. Overzicht van de waarden waarmee de 'Gunstige Referentiewaarde (GRW)' voor de populatie van de Dodaars als niet-broedvogel is bepaald. Weergegeven zijn de Ecologische Gunstige Referentie (groen, EGR), de periode rond 1980, bij de inwerkingtreding van de Vogelrichtlijn (geel, DV = Directive Value), de huidige populatieomvang (rood) en de GRW (lichtgroen). De blauwe stippellijn geeft de aantalsontwikkeling (aantal vogels) weer van 1975/76-2019/20. Voor een verdere toelichting over de methodiek wordt verwezen naar Vogel *et al.* (2021).

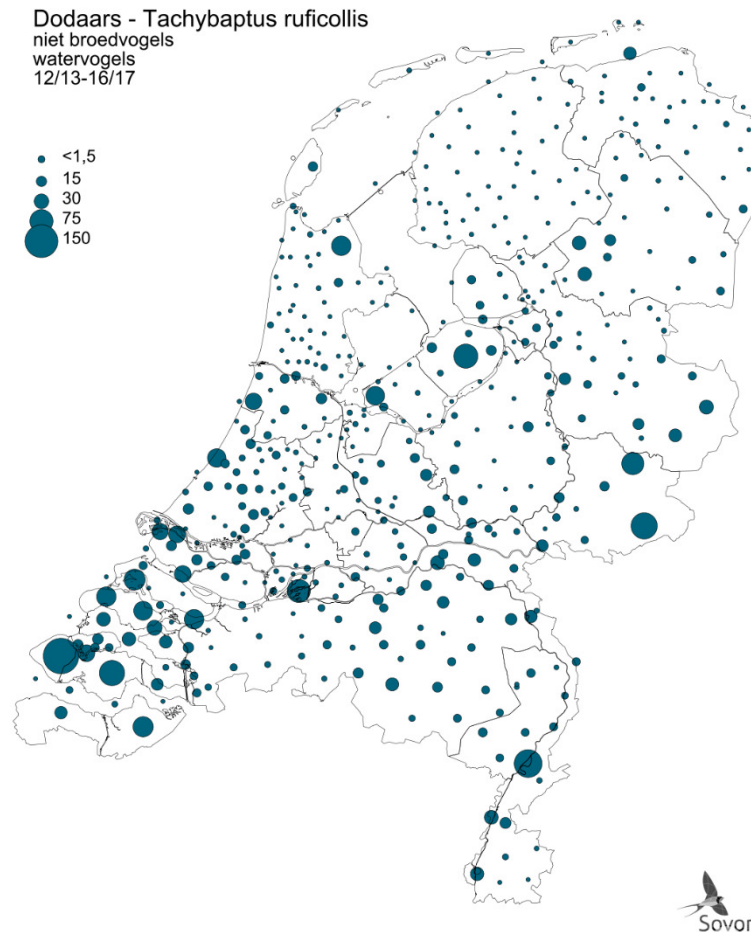
2. Landelijke opgave bij een gunstige Staat van Instandhouding (GSvI)

De populatieomvang overeenkomstig de GSvI bedraagt 2.800 vogels (seizoensgemiddelde). Afgezet tegen het huidige aantal (3.400 vogels) betekent dit dat de populatie zich in de huidige situatie op een gunstig niveau bevindt.

III. Haalbaarheid

1. Beoordeling landelijke opgave

Hoewel de lange termijntrend van de Dodaars als stabiel wordt beoordeeld, liggen er binnen deze termijn wel aanzienlijke schommelingen. In de jaren tachtig en negentig beleefde de niet-broedpopulatie een flinke inzinking. Hoewel de redenen achter deze inzinking niet helemaal duidelijk zijn, is het vermoeden dat een aantal strenge winters in deze periode een belangrijke rol speelt (SOVON 1987, Bijlsma *et al.* 2001). Na de eeuwwisseling zijn de aantallen weer toegenomen. Regionaal zijn echter nog wel aanzienlijke verschillen te zien: zo zijn in veel delen van de zoete rijkswateren stabiele of licht toenemende aantallen te zien, terwijl in de zoute Delta de aantallen juist afnemen (Hornman *et al.* 2019, 2020). In strengere winters, wanneer veel zoete wateren bevroren, schuift het accent van de verspreiding verder naar de zoute wateren (Bijlsma *et al.* 2001).

Figuur 2. Verspreiding van de Dodaars als niet-broedvogel in de periode 2012/13 - 2016/17. Weergegeven is het gemiddelde seizoensgemiddelde (vogels) per hoofdgebied (cluster van telgebieden) (Sovon 2022).

2. Knelpunten en maatregelen

Knelpunten

Op dit moment zijn er op landelijk niveau geen belangrijke knelpunten die het behoud van de GSvI van de Dodaars als niet-broedvogel in de weg staan. De onderstaande analyse richt zich dan ook op behoud van de gunstige situatie.

Beheer en herstel-/verbetermaatregelen

- In de winter voedt de Dodaars zich voornamelijk met kleine vissen (van Dijk 2018). Een verminderde voedselsituatie kan lokaal tot een daling in het aantal Dodaarzen leiden, zoals in het Grevelingenmeer lijkt te zijn gebeurd (Hoekstein & Sluijter 2019). Herstel en behoud van de populaties van kleine vissen in zowel zoete als zoute wateren zal de voedselsituatie voor Dodaarzen bevorderen.
- Dodaarzen blijven ook gedurende strenge winters met veel ijs volledig afhankelijk van open water voor hun voedselvoorziening. Het is voor de soort daarom belangrijk dat er voldoende uitwijkmogelijkheden zijn naar voedselrijke wateren die minder snel bevroren, zoals stromende zoete wateren of brakke en zoute wateren (Bijlsma *et al.* 2001).
- Er is weinig bekend over de effecten van verstoring op de Dodaars. De verstoringgevoeligheid wordt echter op matig ingeschat (Krijgsveld *et al.* 2008). Het beperken van recreatie in belangrijke voedselgebieden voor de Dodaars kan dan ook positief uitpakken voor de soort. Met name gedurende strenge winters, wanneer er minder voedselgebieden beschikbaar blijven voor de Dodaars, kan verstoring in de nog geschikte voedselgebieden problematisch zijn.

Regionale verschillen

In de meeste gebieden is de trend van de Dodaars stabiel of toenemend, maar in de zoute delen van de Delta neemt het aantal vogels buiten de broedtijd af (Hornman *et al.* 2019, 2020). In de Grevelingen hangt dit mogelijk samen met de afgenomen visstand in het gebied als gevolg van een lagere waterkwaliteit (Hoekstein & Sluijter 2019, Arts 2019), maar over de andere wateren in de zoute Delta is er minder bekend. Aangezien de zoute wateren vooral worden bezet in jaren met strenge winters (Bijlsma *et al.* 2001), is het mogelijk dat de recent vaak zachtere winters als gevolg van klimaatverandering een rol spelen in de lagere aantallen in de zoute Delta. Bij gebrek aan ijsvorming blijft er in het binnenland meer foerageergebied beschikbaar voor Dodaarzen.

Relevante ontwikkelingen op het vlak van beleid en beheer

Programmatische Aanpak Grote Wateren (PAGW), onderdeel van het Nationaal Waterprogramma 2022-2027, richt zich op het verbeteren van de ecologische waterkwaliteit, de aanleg van verloren en ontbrekende leefgebieden en verbindingen tussen de grote wateren en de inliggende natuurgebieden. Dit biedt in verschillende gebieden kansen voor de Dodaars. Een voorbeeld hiervan is het project 'Herstel van beperkt getij in de Grevelingen', omdat er wordt verwacht dat het herstel van beperkt getij zal leiden tot een verbeterde doorstroom van zuurstof- en nutriëntenrijk water. Als gevolg van deze verbeterde waterkwaliteit zal het voedselaanbod voor de Dodaars toenemen. In het binnenland kunnen natuurontwikkelingsprojecten in het kader van Ruimte voor de Rivier of Maaswerken verbeterde voedselsituaties voor de Dodaars creëren door onder andere de aanleg van nevelgeulen en het vergroten van uiterwaarden.

Ontwikkelingen op biogeografische schaal

De Dodaars staat in de Europese Rode Lijst met de status 'Least Concern' niet als bedreigd te boek (Birdlife International 2021). De voor Nederland relevante flyway-populatie omvat de gehele populatie in Europa en Noordwest-Afrika, bestaande uit naar schatting 270.000-510.000 individuen. De huidige trend van de flyway-populatie is stabiel (Wetlands International 2022). Ook op Europees niveau lijken grote schommelingen in populatieaantallen samen te hangen met de weersomstandigheden in de winter: in strenge winters kan er grote sterfte optreden (Keller *et al.* 2020).

Kennisleemtes

Er is nog weinig onderzoek gedaan naar de achterliggende oorzaken van de afnames van de Dodaars als niet-broedvogel in de zoute delen van de zuidwestelijke Delta. Hoewel dit in het Grevelingenmeer waarschijnlijk samenhangt met een verminderde voedselbeschikbaarheid (Hoekstein & Sluijter 2019, Arts 2019), is er weinig bekend over de voedselbeschikbaarheid in andere delen van de zoute Delta.

Beoordeling haalbaarheid populatieomvang in 2030 en 2050

Op dit moment bevindt de Dodaars zich in een GSvI en is het toekomstperspectief gunstig. In samenhang met de op korte termijn stabiele populatieaantallen en gebrek van belangrijke knelpunten voor de soort is behoud van de populatieomvang die als gunstig beschouwd mag worden daarmee haalbaar voor zowel 2030 als 2050.

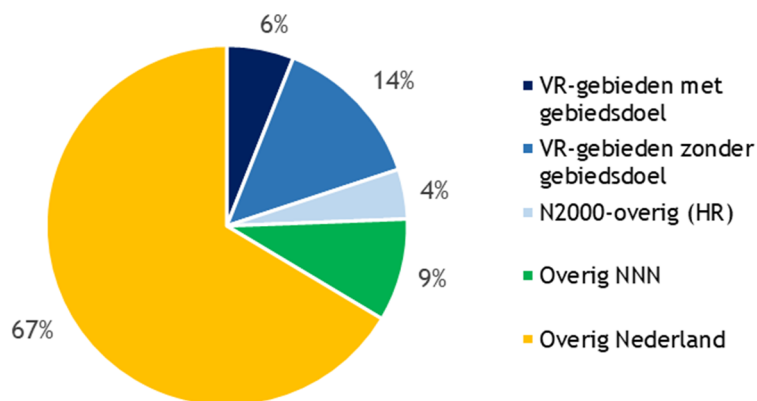
3. Advies landelijk doel en tussendoelen

De populatieomvang bij een GSvI bedraagt 2.800 vogels (seizoensgemiddelde). De populatieomvang van ca. 3.400 vogels (seizoensgemiddelde) die momenteel in Nederland aanwezig is, ligt hier ruim boven. De korte termijntrend is stabiel en het toekomstperspectief is als gunstig beoordeeld. Het advies is daarom om het landelijke doel voor zowel 2030 als 2050 op 2.800 vogels (seizoensgemiddelde) te stellen, overeenkomstig de omvang waarbij de soort duurzaam in het leefgebied kan voortbestaan. De landelijke opgave is in de huidige situatie gerealiseerd.

IV. Regionale opgave

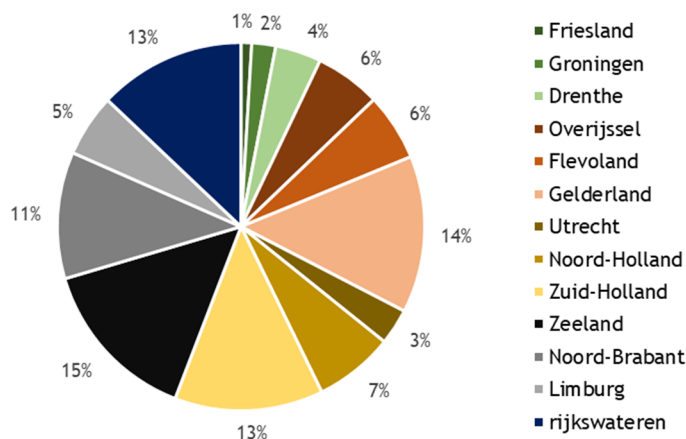
1. Actueel voorkomen

Twee derde van de Nederlandse Dodaarzen zijn buiten de broedtijd buiten natuurgebieden te vinden. Het betreft hier uiteenlopende zoetwatergebieden, van grote plassen tot beken en kanalen. Ongeveer een vijfde van de Dodaarzen is buiten de broedtijd in vogelrichtlijnggebieden te vinden.

Figuur 3. Aanwezigheid in de afgelopen zes jaar (2014/15-2019/20) in onder de Vogelrichtlijn aangewezen Natura 2000-gebieden met een instandhoudingsdoel voor de Dodaars als niet-broedvogel, de overige vogelrichtlijngebieden, overige Natura 2000-gebieden (habitatrichtlijngebieden), overig Natuurnetwerk Nederland (NNN) en overig Nederland (buiten N2000/NNN).

In figuur 4 wordt de verdeling gepresenteerd over de provincies en de rijkswateren. Het provincie-aandeel is exclusief rijkswateren, de aantallen in het rivierengebied worden wel aan de provincies toegekend. Voor deze indeling is gekozen omdat provincies en RWS (rijkswateren) de voortouwnemers voor de beheerplannen zijn. De zuidelijke provincies, met uitzondering van Limburg, herbergen allen relatief grote aandelen (10% of meer) van de Dodaars. Ook in de rijkswateren zijn relatief veel Dodaarzen te vinden. Het betreft hier met name de zoete rijkswateren (de grote rivieren en de zoete delen van de Delta), maar ook in de zoute delen van de Delta is de soort te vinden, met name gedurende strenge winters (Bijlsma *et al.* 2001). In de noordelijke provincies Friesland en Groningen zijn buiten de broedtijd maar weinig Dodaarzen te vinden.

Figuur 4. Aanwezigheid van de Dodaars als niet-broedvogel in de afgelopen zes jaar (2014/15-2019/20) per provincie (exclusief rijkswateren) en in de rijkswateren. De rijkswateren zijn gedefinieerd als het voortouwgebied van RWS.

In tabel 3 is wederom te zien dat de belangrijkste gebieden voor Dodaarzen buiten de broedtijd zich buiten Natura 2000-gebieden bevinden. In de top 5 van de belangrijkste gebieden voor de soort komt geen Natura 2000-gebied terug. Natura 2000-gebieden waar wel aanzienlijke aantallen Dodaarzen voorkomen zijn te vinden langs de grote rivieren (Rijntakken) en in de zuidwestelijke Delta, zowel in zoet- als in zoutwatergebieden.

Tabel 3. De belangrijkste gebieden voor de Dodaars als niet-broedvogel in de winterseizoenen 2014/15-2019/20 alsmede overige Natura 2000-gebieden met een instandhoudingsdoel (IHD) voor deze soort. Het procentueel aandeel in de Nederlandse winterpopulatie is indicatief weergegeven. Functie(s) van het gebied: f (foerageren). Type berekening (waarde): g = seizoensgemiddelde. VR = (mede) onder de Vogelrichtlijn aangewezen als Natura 2000-gebied, VR* = VR-gebied met een instandhoudingsdoel voor de Dodaars als niet-broedvogel, HR = in het kader van de Habitatrichtlijn aangewezen als Natura 2000-gebied (indien >5%), NNN = Natuurnetwerk Nederland (indien >5%), overig = overig Nederland, rw = rijkswateren (voortouwnemer RWS), IHD = huidig instandhoudingsdoel, - = geen IHD.

Gebied	Status	Regio	Functie (waarde)	Huidige populatie	Aandeel in NL	IHD (vogels)
Walcheren	NNN/overig	Zl	f (g)	135	4%	-
Achterhoek zuid	NNN/overig	Gl	f (g)	90	3%	-
Oost-Flevoland-zuid	NNN/overig	Fl	f (g)	85	2%	-
Midden-Limburgse Maasplassen	NNN/overig	Lb	f (g)	82	2%	-
Schouwen-Duiveland	overig	Zl	f (g)	80	2%	-
Oosterschelde	VR*/HR	rw	f (g)	78	2%	80
Rijntakken	VR/HR	Gl	f (g)	76	2%	-
Veerse Meer	VR*	rw	f (g)	73	2%	160
Biesbosch	VR/HR	NB	f (g)	72	2%	-
Achterhoek noord	NNN/overig	Gl	f (g)	66	2%	-
Grevelingen	VR*/HR	rw	f (g)	56	2%	70

2. Advies voor regionale opgave voor 2030 en 2050

Het voorgestelde landelijke doel voor 2030 en 2050 vormt het uitgangspunt voor de regionale opgaves. De opgave wordt verdeeld naar rato van het aandeel van de regio in de landelijke populatie, tenzij er redenen zijn om daar gemotiveerd van af te wijken. Dat kan door verschillen in regionale trends (makkelijker te realiseren in regio's waar de soort het beter doet), verschil in areaal potentieel leefgebied en/of de nabijheid van bronpopulaties voor herstel. Bij de Dodaars is er geen reden om af te wijken van de verdeling op basis van het huidige regioaandeel in het landelijke totaal. Omdat er voor de Dodaars geen aanvullende landelijke opgave is, is er ook geen aanvullende regionale opgave (tabel 4). In beginsel kan dan worden gestuurd op behoud, waarvoor informatie over de actuele regionale aantallen houvast biedt. Buiten de broedtijd nemen vijf regio's twee derde van alle Nederlandse Dodaarzen voor hun rekening. Het gaat hier om Zeeland, Gelderland, Zuid-Holland, Noord-Brabant en de rijkswateren. De vogels binnen de rijkswateren betreffen voornamelijk exemplaren in de zuidwestelijke Delta en de grote rivieren. In de noordelijke provincies Friesland en Groningen zijn de minste Dodaarzen te vinden.

Tabel 4. Voorstel voor opgave (aantal vogels, seizoensgemiddelde) per regio (rijkswateren en provincies exclusief aandeel rijkswateren) van de populatie van de Dodaars als niet-broedvogel voor 2030 en 2050. De rijkswateren zijn gedefinieerd als het voortouwgebied van RWS. Tevens weergegeven zijn de huidige populatieomvang (gemiddeld seizoensgemiddelde), het aandeel binnen Nederland van de huidige populatie en de korte termijntrend. De trend heeft betrekking op de provincies inclusief de rijkswateren. Het huidige aantal vogels per regio is als vertrekpunt gehanteerd bij het voorstel voor de regionale opgaves. n.b. = niet bepaald.

Regio	Huidige populatie (2014/15-2019/20)	Landelijk aandeel regio (2014/15-2019/20)	Trend (2008/09-2019/20)	Voorstel regionale opgave 2030/2050
Zeeland	500	15%	stabiel	450
Gelderland	450	13%	matige toename	350
Zuid-Holland	450	13%	matige toename	350
rijkswateren	450	13%	n.b.	350
Noord-Brabant	400	12%	matige toename	350
Noord-Holland	250	7%	matige afname	200
Overijssel	200	6%	matige toename	150
Flevoland	200	6%	matige toename	150
Limburg	200	6%	sterke toename	150
Drenthe	100	3%	stabiel	100
Utrecht	100	3%	matige toename	100
Groningen	70	2%	matige toename	70
Friesland	30	1%	matige afname	30
Landelijk	3.400	100%	stabiel	2.800

V. Prioritering

De Dodaars bevindt zich als niet-broedvogel in een GSvI en er zijn voor zover bekend geen belangrijke potentiële conflicten met landelijke doelen of gebiedsdoelen met habitattypen en/of andere soorten. Er is daarmee geen aanleiding om via prioritering in enige vorm bij te sturen.

Literatuur

- ARTS F.A., HOEKSTEIN M.S.J., VERGEER J.W., VAN KLEUNEN A. & NOORDHUIS R. 2019. Negatieve trends watervogels Natura 2000 Haringvliet en Grevelingen. Deltamilieu rapport 2019-01. DPM, Vlissingen.
- BIJLSMA R.G., HUSTINGS F. & CAMPHUYSEN C.J. 2001. Algemene en schaarse vogels van Nederland (Avifauna van Nederland 2). GMB Uitgeverij/KNNV Uitgeverij, Haarlem/Utrecht.
- BIRDLIFE INTERNATIONAL. 2021. European Red List of Birds. Office for Official Publications of the European Communities, Luxembourg.
- VAN DIJK A. 2018. Dodaars *Tachybaptus ruficollis*. Pp. 158-159 in: Sovon Vogelonderzoek Nederland. 2018. Vogelatlas van Nederland. Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen.
- HOEKSTEIN M.S.J. & SLUIJTER M. 2019. Watervogels in de Grevelingen in 2018-2019. Rapportnr. 2019-08. Deltamilieu Projecten, Vlissingen.
- HORNMAN M., HUSTINGS F., KOFFIJBERG K., VAN WINDEN E., VAN ELS P., VAN KLEUNEN A., SOVON GANZEN-EN ZWANENWERKGROEP & SOLDAAT L. 2019. Watervogels in Nederland in 2016/2017. Sovon-rapport 2019/01, RWS-rapport BM 19.01. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- HORNMAN M., HUSTINGS F., KOFFIJBERG K., VAN WINDEN E., VAN ELS P., KLEEFSTRA R., SOVON GANZEN-EN ZWANENWERKGROEP & SOLDAAT L. 2020. Watervogels in Nederland in 2017/2018. Sovon-rapport 2020/01, RWS-rapport BM 19.18. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- KELLER V., HERRANDO S., VOŘÍŠEK P., FRANCH M., KIPSON M., MILANESI P., MARTÍ D., ANTON M., KLVAŇOVÁ A., KALYAKIN M.V., BAUER H.-G. & FOPPEN R.P.B. 2020. European Breeding Bird Atlas 2: Distribution, Abundance and Change. European Bird Census Council & Lynx Edicions, Barcelona.
- VAN KLEUNEN A., VAN ROOMEN M., JANSSEN J.A.M., KUITERS A.T., VAN WINDEN E., BOELE A., SCHMIDT A.M. & VAN VREESWIJK T. 2017. Advies over correcties en bijstellingen van Natura 2000-doelen; Achtergronddocument bij het rapport Advies over de Natura 2000 doelensystematiek en Natura 2000-doelen. Rapport 2779C. Sovon-rapport 2016/27. Wageningen Environmental Research, Wageningen.
- KRIJGSVELD K.L., SMITS R.R. & VAN DER WINDEN J.R. 2008. Verstoringgevoeligheid van vogels. Update literatuurstudie naar de reactie van vogels op recreatie. Rapport nr. 08-173. Bureau Waardenburg, Culemborg.
- MINISTERIE VAN LNV. 2006. Natura 2000 doelendocument. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.
- SOVON. 1987. Atlas van de Nederlandse vogels. SOVON, Arnhem.
- VOGEL R.L., FOPPEN R., VAN KLEUNEN A., VAN ROOMEN M. & VAN TURNHOUT C.A.M. 2021. Methodiek voor de bepaling van de staat van instandhouding van vogels. Sovon-rapport 2021/26. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Geraadpleegde websites

- SOVON VOGELONDERZOEK NEDERLAND. 2022. Dodaars. <https://stats.sovon.nl/stats/soort/70>. Geraadpleegd op 28/01/2022.
- WETLANDS INTERNATIONAL. 2022. Waterbird Population Estimates. <http://wpe.wetlands.org>. Geraadpleegd op 03/02/2022.